

Марта 1.

1871.

Книжка II.

ПОСВѢЩАВА СЯ

ГОСПОДИНУ Г: ЗОЛОТОВИЧУ

теплому ревнителю за българскый напредѣкъ, и
любезному благодѣтелю
Признателнаго своего воспитаника
М. Д. Б.

Българскый напредѣкъ

Когато, уже по мѣсець Августа, призвани отъ Българското въ Цариградъ *Читалище* да приѣмнемъ управленіето на това Периодическо Списание, ний разсжихмы за добро и полезно да отворимъ първыты му страници на първыты му броевы съ нѣколко размышленія върху чловѣческый вообщо напредѣкъ, слѣдующій членъ, тосъ іоше, составляваше въ ума ни часть неотдѣлиж на тіа размышленія, и съ него мыслѣхмы да свършимъ възрѣніята си върху тойзи важенъ предметъ. Не ни бѣ дѣйствително възможно да говоримъ толко на дълго за всеобщый напредѣкъ безъ да кажемъ най-послѣ нѣколко думы и за нашыятъ. Обстоятелствата обаче ся представихъ така щото подлежащій членъ да ся даде на печать современно

съ торжественното отваряне на *първѣй Българскій Соборъ за учреденіето на народнитѣ ни Екзархїи*.

Българскій народъ иде днесъ да покаже дѣломъ плодътъ на народното си вообще образование. Народните собранія, дѣйствително, не сж само общо изявление на все-народното желаніе; тѣ показватъ юще на каквѣ степенъ развитія ся намѣрва единъ народъ, до колко е той узрѣлъ въ общественный животъ, каква му е способността въ сѣденіето и оцѣненіето на собственыты си общы дѣла, и до колко умѣе той да защити словомъ и подкрѣпи дѣломъ своиты правдини и своиты преимущества; съ единъ рѣчь, дѣлата на народныты собранія показватъ осязателно какъвъ е вообще *Напрѣдѣкътъ* на единъ народъ.

За първый пѣтъ Българскій Народъ ся собира торжественно чрезъ избранныты си представители, въ столицѣтъ на Отомаяскѣтъ Държавѣ, въ коѣто може, ако ще, да ся възвыши до едно важно положеніе, ако умѣе да върви мѣдро и непрерывно въ спасителный пѣтъ на напрѣдѣкътъ. За първый пѣтъ иде той да учрѣди нѣщо самъ за себе си, да положи основаніе на бѣдѣшкѣтъ си, въ церковно отношеніе, сѣдбинѣ, отъ коѣто зависи, по высшѣ часть, умственното му, нравственно и вещественно развитіе.

Читалището, скромно произведение на частны старанія и жертвы за Българскій напрѣдѣкъ, поздравлява тойзи народенъ Соборъ и сорадува българскій народъ за това важно приключеніе въ общественный му животъ. Въ Ортакой, пылѣшното сѣдалище на Българскѣтъ Екзархїѣ, владѣеше замѣжлий Торникъ, 23 Февруарїѣ, едно необыкновенно движеніе, и не само единородци, но и чужденци отъ всякѣ народность бѣхѣ ся стекли въ екзархїйскій домъ и около него за да почтѣтъ съ присѣствіето си торжественното почеваніе на *народный Българскій Соборъ*. Неописанна е радостта коѣто ся изображаваше на лицата на присѣствующыты; неизразими сж чувствата коѣто ся гы обладавали; при умилителното богомолѣбствіе, коѣто извършихѣ тѣй торжественно народнити ни священноначалници, при благоговѣйното стояніе на присѣствующыты, при изрѣченіето на словцето, коѣто каза Н. Пр: Ловчанскій Іларїонъ, председателтъ на тойзи Соборъ, всички ся гледахѣ презъ очи присѣзаны, и нема сумненіе че еднаквы мысли ся занимава-

ли въ оно время всища. Чинеше ни ся обаче че всищкити онія чувства, сичкыты онія мысли ся сосрѣдоточавахъ въ единъ думъ, която бѣше въ устата на всищкыты, по кояко важността на обрядното торжество имъ запрещавахе да изрежѣтъ велегласно. Рѣчта «Напрѣдѣкъ» е былъ въ умѣтъ на всищкы и това изражавахъ любопытнити и внутреннѣ радость показующи погледи която ся така често измѣнявахъ, отъ единъ къмъ другъ. Тѣзи речъ ни ся чинеше че и прочитахмы нѣкакъ си въ лицето на присѣдствующити и слушахмы отъ всякъ странъ, защото народный ни Соборъ, общо изявленіе на общенародното желаніе, не е предъ современнѣхъ ни історіѣхъ друго нѣщо, освенъ слѣдствіе и произведеніе на българското общо трудолюбіе въ послѣдныты тѣхъ 20—30 годины.

Каква бсрба! Каквы мъчности! Какви страданія и каквы жертвы! Само грядущити поколѣнія, далечъ отъ современныты страсти и частны честолюбія, неотдѣльны отъ всяко общенародно предпріятіе, ще можѣтъ да ги оцѣнятъ праведно, и да награждѣтъ съ пристойнѣхъ признательность по не память-тѣхъ на онія доблестны и родолюбивы сыновы на отечеството ни, която ся и словомъ и дѣломъ съ приєрдаче борихъ за Българското освобожденіе, за Българскый законенъ НАПРѢДЪКЪ въ пародоцерковно отношеніе. Нека обаче не ся лѣжимъ. Подвигити имъ быхъ бы и до днесъ останхли безъ никакво положително слѣдствіе, ако въ народѣтъ ни не бы ся пробудила народната оная самовѣсть, която и народыты соживѣва, и водителимы имъ насърчва въ стараніята имъ за тѣхното възвышеніе въ чловѣческото Общество. Защото, ако е истина історическа и неоспорима, какъ нѣкои си даровити лица възвышаватъ често и образуватъ цѣли общества, неоспоримо е такожде, че тѣхъ изрядны лица мъчно сполучавѣтъ, или и совсѣмъ не сполучавѣтъ въ дѣлото си, когато не намѣрятъ народѣтъ, за когото и въ имято на когото дѣйствовать, ако не совсѣмъ готовъ, то поне наклоненъ да ги послѣдува. Сполуката ни, прочее, въ боролѣхъ кояко бѣхмы предпріели за придобываніе на церковныты ни права, въсторжествуваніето на правдѣхъ върху неправедностьхъ, е дѣло на цѣлый Българскый народъ, знакъ на собужданіето му отъ дълбокий сѣнь на несамосвѣстность-тѣхъ, стѣ-

пка значителна и достопамятна въ пжтѣтъ на напръдѣкътъ. Подъ тажъ точкж зрѣнія, дѣлото на народный ни Соборъ ся свързва тѣсно съ размышленіята, съ които мысляхмы да заключимъ вѣзрѣніята си върху всеобщый чловѣческый напръдѣкъ.

I.

Видѣхмы въ предидущыты си членовы върху тойзи предметъ, що е вообще Напръдѣкъ, въ що оостои той, кѣкво сношеніе може да има между него и разныты климаты подъ които живѣе чловѣческый родъ, какъ за неговото возможно осуществленіе въ Обществото ся появи-хж три разны школи, и що ся мысли вообще върху напръдокътъ въ вѣкътъ, въ когото живѣемъ.

Ако сега, слѣдъ тія общи изслѣдованія, ся обърнемъ частно къмъ нашето отечество, и ся попытамы що ся е въ него мыслило и вѣршило за тѣхъ важнж задачж на чловѣческый родъ, нищѣ намѣримъ двѣ нѣща. Първото е, че Българскый народъ, юще отъ появиеніето си на Историческжтъ сценж въ Европж, като не можиль, поради разны исторически причины, да ся учреди въ цѣлокупность-тж си самосвѣстно и съ единж предразмыслениж цѣль, той нито точно понятіе за Напръдѣкътъ гж вообще и за предупредѣленіето на чловѣческыты общества въ тойзи свѣтъ е былъ въ состояніе да си состави. Політиката на праотцыты ни, излишно е да кажемъ че не е была слѣдствие на дълги и зрѣлы размышленія, но праведно бы ся попыталъ чловѣкъ да ли е имала тя всякога и единж цѣль предначертанж, да ли е служила съзнателно на единж опредѣленж идеж. Нека ся не огорчаваме въ чувството на народното си честолюбіе, ако, като изслѣдуваме и изучаваме съ прилежаніе бацинжжтъ си Историж, нищѣ не намѣр-ваме въ всякж единж отъ страницыты ѝ уроцы поучителны за днешный ни Напръдѣкъ, така какъто го разумѣва и какъто го изискува современната Исторія. Не само Българети, но и много други народи въ оно время не сж имали и не сж могли да иматъ праведно и ясно понятіе за чловѣческый Напръдѣкъ, за чловѣческото вообще образованіе.

Храбость юнашка, битвы кръвопролитны, честы побѣ-

ды и чести загубы на военното поле, повечето пѣты безъ никаквѣхъ предразмысленихъ цѣль и безъ никакво положително слѣдствие за народнихъ цивилизаціяхъ, завоеванія на мѣста безъ всяко друго оздравление, витшна слава, междуособни пренія и раздори, велможеско великолѣпіе, но бѣдность и нагота въ общото людство, ето, въ кратцѣ, блѣстящій, но тѣсень кругъ въ кождо ся е ограничавала вообщо дѣятельность-та какъто на нашиты прѣотцы преди нѣколко стотини годины, така и на другиты, тѣмъ подобны и современны, народы. Обстоятелствата и времената сж были такыва. То е доста важно извинение. Но строгата историческа наука, какъвто счетъ и да държи на тия времена и обстоятелства, ако, въ независимость-тѣ си, иска да бжде полезна и дѣйствително поучителна за современны поколенія, има право да попыта: що оставихъ тѣи народи за наслѣдіе на потомството си? Освѣнь единъ часть отъ землѣхъ завоеванихъ, която часть была бы ся, въ всякій случай, намѣрила негдѣ, гдѣ имъ сж трайнити общественни постановленія? Гдѣ имъ сж издрити закони? Гдѣ имъ е всенародното и еднообразно оно воспитаніе, което образува, опитомлява, совокуплява, и води къмъ единъ и истѣтъ цѣль народыты? Гдѣ е поезіята имъ, гдѣ е книжность-та имъ, гдѣ сж диржити и продължителнити слѣдствія на умственното развитие, на нравственното имъ образование, на общественното и вещественното имъ благосостояніе?

Истинствува, а отъ нѣколко годины на-самъ и неоспоримо ся веке доказа, благодарение на трудолюбіето на учены единародны, че Българскый народъ, далечъ отъ да е былъ подчиненъ безусловно на высшето Гръцко Духовенство, ималъ е, напротивъ, своѣхъ церковныхъ независимость, свое Духовенство, въ продълженіе на дълги вѣковы. Истинствува такожде, че и за него времената и обстоятелствата не сж были много благоприятни. Въ всякій случай обаче, сравнително съ состояніето въ което ся е тогасъ намѣрвалъ народътъ въ цѣлокупность-тѣ си, то е стоило всякога на единъ по высокъ степенъ въ Обществото толкъ сръщу народа вообще, колкото и сръщу гражданскѣхъ власть; а и ревность-тѣ и способность-тѣ какъто на единъ чловѣкъ, така и на едно кое-либо сословіе, по-

казвать и изваждать на явѣ не легки и лесни времена, но тежки обстоятелства и разни препятствія, противу които е призванъ да ся бори по возможности чловѣческій разумъ. Совсѣмъ тѣмъ, плодѣтъ на многогодишнѣтъ онаѣ церковнѣ нашѣ независимостъ е толкосъ маловаженъ, што е е близу до ничтожность-тѣ. Нека си исповѣдамы откровенно и тѣзи горчивѣ по историческѣ истиннѣ, защото, ако добрити дѣла на прешедшето ся предлагать за подражаніе, то и погрѣшкыты му можѣтъ да служатъ за урокъ на потомството. Вонстиннѣ, подобни уроци не сѣ никакъ пріятни. Но като говоримъ и пишемъ така често за независимѣтъ ни некогаждѣ народнѣ нашѣ Іерархіѣ, да ли не е и праведно и прилично, при вситы, всѣмъ познаты, злочесты онѣя времена, да ся попытамы що наслѣдихмы пій, като народъ, отъ народното си духовно управление? Гдѣ сѣ толкователи на божественныты и небесны истинны? Гдѣ сѣ проповѣдници ни, гдѣ сѣ священници ни учителие, гдѣ сѣ и що сѣ могли да произведѣтъ духовници ни училища? Гдѣ сѣ онѣя Христіански по современно и народни дѣла и примѣри, които често е показало другадѣ духовенството, и които оставать неизгладими въ память-тѣ на народыты? Освень прѣводѣтъ на священныты книги и двѣ три другы священны Списанія, гдѣ е, въ кои памятницы сѣ ся образували и сохранили церковный ни языкъ и церковната ни вообще книжевность? Или, като кажемъ и повторимъ че еди-кой си Грѣкъ Владыка предѣ еди-колко годинѣ изгорилъ въ еди-кой си Българскій градъ незнамъ колко и каквы Българскы книги, казахмы сичко, и оправдахмы веднаждѣ за всегда народното си прешедше, народнѣтъ си книжевность? О Sancta Simplicitas! О Свята Българска невинность! За образованіето вообще на живущыты днесъ въ Европѣ народы, и частно за образованіето на книжевностьѣтъ имъ спомогихло е не малко Духовенството, при всячко че то, особенно въ Западъ помежду Латинското племе, често забрави высокото си посланіе, отклонилъ ся отъ святото си званіе, и злоупотреби толкосъ съ вѣроисповѣданіето, колкото и съ вишныты правдинны съ които бѣхъ го снабдили благочестіето на народыты и началницити имъ. Въ Англіѣ, въ Францѣ, въ Италіѣ, въ Германіѣ, іоще и въ Росіѣ и въ Греціѣ, превъсходни

лица измежду Духовенството не само пространятъ церковнѣ книжевнось развыхъ и усовершенствувахъ изрядно, но и за народното вообще развитіе многообразно съдѣйствувахъ, и языкътъ, това тънко и искусно орудіе, чрезъ което живущити въ Обществото чловѣци си откривать взаимно най-внутренныты си мысли и чувства, и безъ което чловѣческый Напрѣдѣкъ бы былъ невозможенъ, постарахъ ся да обработать трудолюбиво, да обогатятъ разнообразно, да облагородятъ и възвышятъ честолубиво.

Неоспоримо е, че и нашата книжевнось дълженствува началото си на Духовенството. Гдѣ е обаче другый плодъ на независимѣтъ ни народнѣ іерархіѣ, която ся продължицѣли въковы? Но нека стоваримъ сичко на несподныты обстоятелства, нека оставимъ удаленото отъ насъ прешедше, и дано ни бѣде поне за напрѣдъ поучително!

Второто нѣщо, което забѣлѣжваме въ отечеството си, е медленното нашего народа и постепенно собужданіе отъ глубачайшій сънъ на самозабвеніето.

Гжста и чърпа ноць невѣжества покрываше юще преди 40—50 годинъ нашето отечество; а невѣжеството влечеше съ себе си всякыты злины и злостраданія, които е наказанъ да претърпява въ глубоко молчаніе единъ непросвѣщенъ и несамосвѣстенъ народъ. Просвѣщеніе, образование, духовна свобода, сознание на права и на длжности, търговія, богатство, сичко това е было за Българина почти нѣщо непознато. Но, ако е истинна че мъртвити веке не въскресяватъ, не по-малке е истинна, че разни історически обстоятелства собуждатъ забравены народы и ги устремяватъ къмъ ново предупредѣленіе, особенно когато ся случи, та и върховната гражданска власть, подъ която ся намѣрватъ тии народи, влѣзе рѣшително въ пжтътъ на напрѣдѣкътъ, какъто стана то съ насъ въ Отоманскѣтъ Държавѣ. Хубавыты и чловѣколюбивы начала, които, ако не изпомѣри сичкы, то поне ги усынови и разви и обви съ прелестнѣ блистателность великата Француска революція (1789), пренесохъ ги презъ цѣлѣ почти Европѣ побѣдоносити тогасъ француски оружія! тѣя начала, и правительства самосвѣстихъ, и народи собудихъ. Нова епоха ся отвори за Европейскѣтъ цивилизаціѣ. Кру-

гътъ на челоѡческѡтъ дѣятелность ся разширочи, на всякаде, и начальници и началствуеми, слѣдъ уталожението на онаѡхъ силиѡхъ военниѡхъ и политическѡхъ бурѡхъ която трая пове-че отъ двадесѡтъ години и расклѡти Европейскѡй свѣтъ, почнаѡхъ, кои прямо кои косвенно, да ся занимаватъ на-здраво съ преобразованието на преостарѣли и изгнили сѡстемы, наслѣдие отъ други времена и отъ други вѣко-въ. Това всичко не остана безъ чувствително и, така ре-ши, осязателно слѣдствие за челоѡческѡй вообще напрѣ-дѡкъ, и нонеже, волею и неволею, принудихмы ся, въ течението на размышленията си, да споменемъ тука Фран-цузскѡтъ революциѡхъ и нейното влѡние върху вѣржеѡтъ на Европейскѡты работы, нека кажемъ, мимоходомъ, че за напрѣдѡкътъ вообще, было въ умственното, было въ прав-свенното и вещественно развитіе единого народа, преобла-даваѡщата политическа сѡстема не остава никогаѡдъ безъ дѣйствието.

Въ Отоманскѡтъ Държавѡхъ, гѣто вѣковети, невѣже-ството, и неисчислени презъ свѣтлинѡхъ на наукѡхъ ста-ри обычаи и преданія, бѡхъ натрунали злоупотребления върху злоупотребления и отстранили Обществото отъ пѡтъ на напрѣдѡкътъ, чувството на едно преобразование ся усиляваше и развиваше отъ день на день по-вече. Иде-иты, които преди малко разносяше по свѣта побѣдоносный Французскѡй прапорецъ и които бѡхъ веке станѡли пред-метъ на изучаваніе въ училищата и въ царскѡты чертогы, бѡхъ достигли и въ неѡхъ, и то, за Благошастіе современо съ появиението на единъ славенъ и дѣтеленъ мѡжъ, имѡто на когото — СУЛТАНЪ МАХМУДЪ — нека поздравимъ съ праведниѡхъ признателность. Отъ неговото время поченва но-ва епоха въ таѡхъ Държавѡхъ, и понеже общественити пре-образования ся свѣрзватъ тѣсно съ общѡйтъ напрѣдѡкъ, можемъ справедливо да кажемъ че отъ сѡщото время по-ченва и за насъ народното ни развитіе. Силата на прео-бладаваѡщиты въ оно время идеи собуждаше и най-глу-боко заспаляты народы, и тѡи, съ помощъ-тъ и съ съдѣй-ствието на самыты имъ правительства, въскресяхѡхъ, като другъ Лазарь, изъ гробѡтъ на забвението. За това тѣхно възрождение, за това тѣхно въскресение на новъ животтѡ и на други юще причины по удалени и по малко позна-

ти между насъ. Освенъ Великѣтъ Францускѣ Революціѣ съ свободолюбивыты вообще и челоувѣколюбивы идеи на осемнадесѣтый вѣкъ, уже и Американскити постановленія ся упознавахъ въ Европѣ, и Нѣмската филозофія и филологія дѣйствувахъ върху духовыты. По близу до насъ, освенъ стремленіята на Правителството къмъ благодѣтелины общественны преобразованія, чувството на народното ни честолюбіе за народното ни развитіе ся развиваше нѣкакси и отъ умственното движеніе което ся проеяваше въ оно время около отечеството ни. Какъто помежду челоувѣцыты, така и помежду народыты, честолюбивити соревновація ся срѣщатъ често, и рѣдко оставатъ тѣ безъ слѣдствіе за напрѣдкѣтъ. А колко нѣти, въ общественный животъ, е послужилъ на челоувѣкѣтъ добрый примѣръ на сосѣдѣтъ, какъто му е и повредилъ лошіятъ! Какъ да е, всичко това спомогна, прямо или косвенно, съзнателно или несъзнателно отъ нашъ странѣ за собужданіето и у насъ на народното чувство. Исторіята на началото на азвитіето ни, безъ да е дълга, заслужва и трудѣтъ и любопытството на който бы ѣхъ предприелъ. Мимоходомъ само, и то по свѣдѣнія които ни благосклонно сообщихъ тѣя дны достоуважаеми и любовородни мъже, мы ще споменемъ тука съ пристойнѣхъ явнѣхъ признателность имената на *Софронія*, сочинителя на *Толкованіето*, на *Анастаса Кипилевскаго*, на *Петра Сапунова*, на *Константина Омиловича*, на *Петра Бѣлого*, на *Негово преподабѣ Отца Неофита Рилскаго*, на *Христаки Павловъ*, на *Приспомятанный Неофита Бозволѣ*, на покойный *Докторъ Гюрдъ Селиминскый*, и на безсмертный **ЮРІЙ ВЕНЕЛИНЪ**. Българино! Открый ся завчасъ предъ това имя на единъ чужденецъ, който бѣше ся пламенно влюбилъ въ отечеството ти и спомогна най много за съживяваніето му въ *Отоманскѣхъ Държавѣхъ*! — Тѣи мъже и други и тѣмъ подобни родолюбиви ревнители содѣйствувахъ най-напрѣдъ за собужданіето на Българскый духъ, и ако днесъ всякаде почти по отечеството ни ѣхти матерный ни языкъ и въ Божіи храмовы и въ училища, ако гѣстѣтъ и чѣрижъ ношъ за кождо говорѣхмы по-горѣ наслѣди зора утѣшителна която обѣщава свѣтливо сльще, ако оборити въ които ся учахъ съ прѣкъхъ и съ шибъ наусицѣхъ и паметирѣтъ невинни дѣца намѣстнѣхъ всякаде сгодни сѣденія,

ако, какъ-то и да е, семято на народный напръдъкъ уже поченва да изникнува и да обѣщава плодъ, то на всичко това началото дълженствува на тѣхныты трудовы и на тѣхныта ревность. Отъ тогава ся породихъ разни приключенія въ народный ни животъ. Българскый народъ ся снабди постепенно съ каквыто и да сѣ училища, съ нѣколко книжки, съ трудолюбивы и честны търговцы, и най-послѣ, слѣдъ еднѣ дълговременнѣ борбѣ за която другада бы ся изискали пространна наука и тѣлко искусство, съ Народнѣ Ексархіѣ, свято и драгоцѣнно притежаніе.

Що трѣба сега да прави народътъ ни за чистонародный си напръдъкъ? Тойзи въпросъ составлява вторгъ на тойзи членъ часть и съ нежъ ще свръшимъ, въ идущій брой, предмета си.

Ето Словцето, което каза, слѣдъ Богомолѣбствіето, Его Преосвященство Ловчанскый Мларіонъ, при торжественното, на 23 Февруарій, отварање на народный Българскый Соборъ, на когото е и предсѣдатель. (*)

*Святѣйшии старци, Достопочитаеми народны представители,
Честнѣйшии членове на смѣсенный Привременъ
Българскый Съветъ, и еси прочіи Господа!*

Плодъ на многогодишны общенародны трудовы и жертвы, осуществленіе на едно свято желаніе, което е было сладко и утѣшительно сънуваніе на бащыты ни и на цѣлы поколѣнія, Българската народна православна Ексархіа отправа днесъ тепли къ Всевышнему Богу благодаренія, като посрѣща торжественно и поздравява съ радость избранныты на народътъ, народныты представители.

Что воздаде Господеві о всѣхъ яже въздаде намъ?

(*) Едно друго но по пространно и историческо слово изрече и Г-нъ Ст. Чомаковъ, което слово можемъ да обнародува въ единъ отъ идущыты бросвы. Такожде говорихъ въ него денъ и Г-нъ Г. Кръстовичъ и Его Пр: Макаріуполскый Мларіонъ.

Съ тѣя святы думы, които сж възхитително израженіе на сърдце обильно съ чувства на признателность, нека и Богу воздаемъ хваленіе и славѣ, и милостивѣйшему нашему Царю изявимъ пристойнѣ и праведнѣ признателность. Но нека тождевременно съ чувствата на радость-тѣ и на признателность-тѣ които въодушевляватъ по настоящему цѣлый Българскый народъ, нека съ тѣя чувства смѣсимъ благочестиво и воспоминаніе на оныя сыновы, на оныя доблестны чѣда на Българіѣ, които, въ замѣнѣлыты години, като претърпѣхъ всякаквы страданія, твърди обаче въ праведность-тѣ на дѣлото си, не само не пощадихъ нищо, но и съ самоотверженіе жертвувахъ единъ домочадіе, други поприще, трети состояніе, други отечество, всички спокойствіе си, а нѣкои си и самыятъ си животъ за единъ святъ идеѣ, за единъ длѣжность, за едно право, което днесъ не е веке сънуваніе, не е веке надѣжда и желаніе, но дѣло свършено. Ахъ! Дано слабиятъ ни гласъ и всенародната ни благоговѣйна признателность къмъ благочестивѣхъ имъ память ся възвышать, яко кадило, до вѣчныты имъ жилища, и душины имъ ся възрадувать при това благоговѣствованіе!

Тѣхното постоянство и тѣхнито страданія, соединени съ постоянството и съ ревность-тѣ на наслѣдницыты имъ въ сжщый святъ за нашъ народъ подвигъ, приготвихъ и направихъ положеніе, въ което ся намѣрва днесъ, въ церковно отношеніе, благочестивый нашъ Българскый народъ. А отъ нашето постоянство и отъ нашѣхъ общъ и благоразумнѣ дѣятельность зависи сега не само да утвърдимъ щото смы така трудолюбиво придобили, но, съ мѣдрѣты си и законны старанія, да можемъ да совокупимъ около общенародныйтъ святъ олтарь на съставляемѣхъ народнѣ нашѣ Церквѣ цѣлый Българскы народъ, согласно съсъ правдѣхъ и согласно съ данныты веке нему отъ Честното Правителство правдыны. Това дѣло е свята наша длѣжность, и ний быхмы неопростително сгрѣшили, и предъ Бога, и предъ народа си, и предъ потомството си и предъ історіѣхъ, ако бы, въ частѣхъ си сполукъ, забравимъ прешедшето си, забравимъ общѣты борбы, общѣты сопостраданія, и не положимъ всяко прилѣжаніе за доброто учреденіе на общенароднѣхъ ни Церквѣ. Правдата, нема сум-

неніе, възсія и възторжествува за сичкы, и нека за това благодаримъ на Царското Правителство, съ воляхъ на което смы ся и собрали днесъ тука за да ся потрудимъ да положимъ здраво основаніе на народоцерковното управленіе благочестиваго нашего отечества, и му облеснимъ така тыхыять вървежъ въ пхътъ на законныять и богоугодный напрѣдъкъ въ Отоманскхъ Държавъ, подъ покровителныты крыла на Царското Правителство.

Познато ви е уже, достопочитаемыи представители, дѣлото съ което ся занима и предлага днесъ на вашето любородно и благочестиво разсѣжденіе смѣсенный привременъ Българскы Совѣтъ. Членовети на той-зи Совѣтъ, при всичкыты мѣчности които ежедневно срѣщахъ въ едно совѣсъмъ ново за народътъ ни дѣло, и при всичкыять шумъ, който ставаше за него вънъ отъ тѣзи оградъ, въодушевлени обаче отъ най-чистыты чувства на родолюбіето и на народното благочестіе положихъ ревностно всяко прилежаніе за да бы представили на народныты представители единъ Уставъ, ако не друго, то поне достоенъ за тѣхното вниманіе и тѣхныты любонародны, благонамѣренны и благочестивы соразисканія. Смѣсенный Совѣтъ, като имаше непрестанно предъ видъ естеството на предметътъ който го занимаваше, изработи трудолюбиво и съ христіанскъ ревность едно дѣло, което той мысли и върва не само че е согласно толкъ съ священиыты вообще правила на праточескхъ ни православныхъ въръ, колкото и съ гражданскыты законы на царството, но че отговаря современно и съ новото церковно наше положеніе, което происходитъ отъ многогодишныть ни борбъ противу стари и вкоренены въ Обществото ни злоупотрѣбленія.

Приготвенный обаче въ такъвзи духъ Уставъ на смѣсенны Совѣтъ чѣка сега допълненіето и улучшеніето си отъ опытътъ на народныты представители и отъ точныты имъ знанія на мѣстныты епархійскы и общинскы пужды. Отъ **ПЪРВЫЙ БЪЛГАРСКИЙ НАРОДО-ЦЕРКОВЕНЪ СОБОРЪ**, отъ това торжественно всенародно изявленіе на народыхъ воляхъ подъ самыты очи на царското правителство, чѣка конечното си здраво благоустроеніе Българската Ексархія. Вамъ сега, възлюбенныи во Христѣ чѣда наши, принадлежи да допълните и усовершенствовате дѣлото на смѣсен-

ный Совѣтъ съ неговото съдѣйствіе. Отъ васъ зависи сега, отъ вашето благоразуміе, отъ вашето истинно родолюбіе, отъ вашый опытъ зависи и благочестивыятъ българскій народъ да снабдите съ мѣдры узаконенія, и на вселенскѣтъ православнѣ Церквѣ да покажете и словомъ и дѣломъ, особенно въ днешныты обстоятелства, че той-зи народъ какъто е знаятъ да постоянствува законно за вѣроисповѣдното си освобожденіе, така и умѣе да преобразува тихо и миролюбиво управителнѣтъ си церковнѣ системѣ, безъ да ся отклони нито еднѣ стѣпкѣ отъ свято-то ученіе и священныты правила на православнѣтъ нашѣ Церквѣ, какъто го и самъ си показа, най-паче въ тыя послѣдны години, въ теченіето на които има той да ся боря противу хыляды, предвидимы и непредвидимы, препятствія и примкы. Посланіето сѣ, Вый го чувствувае и оцѣнявае по-добрѣ отъ всякаго другыго. То е свято и высоко. Днесъ погледити на цѣлѣ Българіѣ, погледити на сичкыты ѣ чада, погледити на вселенскѣтъ православнѣ Церквѣ, отъ коѣто Ексархіята ни е и иска да остане членъ неотрѣшимъ, погледити на Правителството, сѣ обърнати справедливо къмъ насъ. Свята и тежка длѣжность ни ся налага отъ посланіето което ни е повѣрено. Народътъ чака съ нетѣрпѣніе бѣдѣщыты ни рѣшенія, които ще ся плодъ узрѣлъ на общыты ни соразисканія и соразмышленія. Бѣдѣщето состояніе на Духовенството ни, на общиныты ни, на божиты ни храмовы, на училищата ни, на българското ни вообще Христіанско и чистородно образование въ отоманскѣтъ Дѣржавѣ, стои днесъ въ рѣцѣтъ ни. Отъ доброто устроеніе на управленіето на Ексархіѣтъ ни зависи и нейнѣтъ бѣдѣщность. Въодушевлени отъ най-благочестивыты чувства на истинното родолюбіе и на добрѣ разумѣваемый интересъ на народътъ, ето ний почѣнвамы днесъ, съ Божіѣтъ помощ редовныты си засѣданія. Ревностъта, която ся изображава живостно на лицата ни и съ коѣто пристѣпваме въ това дѣло, дава ни сладкѣ надѣждѣ че въ него ний ще ся отличимъ и препоручимъ толкосъ предъ народътъ и предъ правителството, колкото и предъ вселенскѣтъ церквѣ и предъ другый свѣтъ, съ миръ, съ любовь, съ соединеніе, и съ твърдѣ воля, да приѣмнемъ единомышленно все що бы ся показало за добро на и родътъ и на

вържатъ му, а да отблъснемъ, пакъ единогласно, все що бы ся намѣрило за противно и на единътъ и на другътъ. Тѣй само ще изпълнимъ длъжността си и народното си послание въ тѣзи оградъ. Отговорността, която тежи върху насъ, е голѣма. Въ той-зи общенароденъ българскый соборъ ще ся разиска и ще ся рѣши вообще начинътъ, споредъ който ще ся управлява за напредъ не една частна епархія, не едно мѣсто определено, но цѣлокупността на българскый народъ въ церковно отношение. Колкото, слѣдователно, кругътъ на дѣятелността ни е поширока, толко съ и длъжността ни е по-голѣма, толко съ отговорността ни е по-пространна. Когато цѣлый народъ благоденствува вообще, тогасъ и частити му ще благоденствувать. Ето защо, ако и отъ единъ само епархій избрани, представители, като говорятъ въ нейното имя, длъжни сж да иматъ всякога предъ видъ общенародното добро, общенародныйтъ интересъ, общенародныйтъ ползъ. Тогасъ само Соборътъ ще може да отговори совершенно на цѣльтъ за която е собранъ, и ще заслужи дѣйствиелно на народътъ, на когото и носи имято. Ако единомыслието и согласіето докаражъ такова важно произменение въ народоцерковното ни состояніе, нека бждемъ непоколебимо увѣрени че, съ споразумѣніето си и согласіе въ тойзи соборъ, народното ни дѣло ще ся увѣичае съ пълень успѣхъ, и ще започне безъ сумнение нова епоха за Българското образование. Сичко зависи отъ насъ, отъ нашето благоразуміе и нашето родолюбіе и тѣя трѣба да ни руководствувать непрестанно въ соразисканіята и соразмышленіята ни.

А дано Всевышній Богъ, съ благодать-тъ на когото сме ся трудили до сега и ще ся трудимъ, дано благоволѣе и обдари богато нашити трудовы и нашити старанія, като ны вдѣхва и просвѣщава въ тѣя соразисканія и соразмышленія за благоустроеніето на народныйтъ ни Церквъ, така щото да ѣж представимъ предъ Вселенскытъ Церквъ «невѣстъ святъ и непорочнъ.» Аминъ.

Достопочтенный Редакторе на Периодическото Списание

Читалище.

Нѣкои си, и най-паче противницити наши, мислятъ и проповѣдуватъ че ужъ Българскити жалованія противъ Гръчскити Владыцы и Българскый въпросъ ся породили само отъ нѣколко години насамъ, и то по побужденіе страстно на малцина нѣкои лица. Какъ това е съвсѣмъ безосновно, ниі Българети го знаемъ сички; но за доказателство на невѣрующыти наши противницы, какъто и за сладко удовлетвореніе народнаго чувства, ниі вы приносимъ и молимъ да помѣстите въ Читалището слѣдующето любопытно ако и въ много части неправо історическо извлечение изъ едно кратко Българско рѣкописно повѣствованіе, «сѣбрано и нареждено Паисіемъ іеромонахомъ бывшаго во Святіи Горы Аѳонскіи отъ епархіи Самоковскія «на ползу роду Болгарскому въ лѣта 1762,» какъ-то самъ сочинительтъ въ началѣ Предисловія своего казва. Какъто же ся научаваме изъ едно извѣстіе писано въ началѣ на тѣзи рѣкописнѣ книгѣ, тя была *принесена отъ самаго Іеромонаха Паисія изъ Святѣ Горѣ на Котелѣ, и дѣто была преписана въ лѣто 1765 отъ Стойка Іерей, въ време епископа Преславскаго Гедеопа при Настоятеля епитропа церковнаго Христа поклонника, и поставена за вѣчно храненіе у Храма Святыхъ Апостолѣ Петра и Павла.*

Въ Цариградѣ 16 Февр. 1871

Вашъ пріятель
Гавріилъ Кръстьовичъ.

»Ето реченото извлечение.

Вънемли зде опасно читателю

«Да помниши въ кое време поставили Български цари себе Патріарха, въ Терново, и колико святіи обретаются отъ іазыка Болгарскаго.

Сѣмеонъ нарицаемый Лабасъ, царь Болгарскый, воспріелъ царство по Михаила. Заповѣдалъ папа Римскый три лѣта Болгарія, защо и папини Епископи Павелъ и Формосъ много народъ кръстили. Но въ то време отступилъ

папа Римскій отъ благочестіи, защо Греци изгнали изъ Болгаріе папины Епископы; и поради Болгари, кой да быгы имѣалъ подъ своя власть, много распра и прѣніе было между Греци и Римляны; за то ся конечно прокляли и разлучили Греци и Римляни, и остали Болгари подъ Цариградска Патріаршіа нѣколко време.

Но Греци на поставленіе Архіепископа Терновскаго искали много злато и дани отъ цари Терновскіи, по Симеонъ Лабасъ имѣалъ велика брань и жестока войска на Греци за много време. За то святокупство що зимали за поставленіе архіереа и за други гнѣвъ що имѣалъ на Греци, отступилъ отъ Патріаршіа Цареградскаѣ, и хотѣлъ пристати къ Римляномъ. Того ради Гречески Патріарсъ, вси четири, ово да учинятъ миръ и согласіе съ Болгари, друго да не отпускають ихъ въ Римскою ересь, благоволяли и поставили на Терново Болгаромъ Патріарха самовластна. Докль царствовали Болгари, поставляли Патріарха и епископи отъ свои іазыкъ Болгарскій, и въ Охридъ Терновски Патріархъ поставлялъ архіепископа. По Патріарха былъ первый Охридскій, по него Преславскій, пакъ Софійскій. Въ Охридъ, въ Преслава и въ Софіа имѣли Болгарски цари палати царски, и седили Барони велики, съдержали войнство Болгарское, и събирали дань народна. Ту имели Архіепископи перво по Патріарха. Тако и у Видинъ былъ великій, и Архіепископъ четвѣрти по Софіанскаго Архіепископа. Тако си имѣли цари четири бароны, или бейлеръ-бегове, по царя, що са строили войнство Болгарское. Тако и четири Архіепископи или Митрополити, що са были по Патріарха Терновскаго, що са имѣли подъ собою много епископи подъ Болгаріа надъ Болгарски іазыкъ. Тако имѣли чинъ и правленіе. А когда имѣла и Греческаѣ землѣх неколико крати подъ собою цари Болгарски, войнство Болгарское и барони поставляли на они страны и мѣста Гречески, и владыци и священници Гречески не дирали; никаго ничто (не) заповѣдалъ Патріархъ Терновскій на Гречески епископи и священници, но тѣію надъ Болгари заповѣдалъ, надъ свои епископи и священници, а въ чужди епархіи духовнии не са владели, но царско войнство. Тако и Грече, когда земали на време отъ Болгари накои мѣста, войн-

ство царское, а не епископи и священники (поставляли).

Послежде, когда се узели и попрали Турци Болгаріа, тогда са Патріарси Цареградски, съ Турска помощь и съ насиліе, паки освоили Терновская Патріаршія подь своя власть, и на пакость и злѣба щс имѣятъ на Болари еще исперво време, непоставляють отъ Българскаго ѣзыка епископи Боларомъ, но все отъ Гречески ѣзыкъ, и нерадѣтъ отнюдъ за Боларски школи или ученіе, но обращаютъ все на Гречески ѣзыкъ. — За то са остали Болари прости, и неучени. и неискусни писаніемъ, и много се отъ нихъ обратили на Греч ескаѣ политика и ученіе, и за свое ученіе и ѣзыка слабо брезжатъ. Тая вина Болгаромъ отъ Греческаѣ духовнаѣ власть приходитъ, и много насиліе неправедно отъ Гречески еладыки терпятъ въ сія времена. Но Българи прінимають ихъ благоговѣйно, и почитаютъ ихъ за архіереи, и сугубо плащаютъ имъ должное. За то по тѣхна простота и незлобіе *въспрѣимутъ отъ Бога мзду свою.* Тако и они архіереи, що съ Турска сила, а не съ архіерейское правило, творѣтъ Болгаромъ велика обида и насиліе и они по свое дѣло и възсѣвѣстіе *въспрѣимутъ мзду свою отъ Бога* по реченому: іако ты въздаси комужду по дѣломъ его.

Въ единъ отъ прочутыты въ Парижъ музѣи намѣрва ся, высяще на стѣнѣхъ, едно прочуто изображение на единъ французскій живописецъ, Ингръ (Ingres), който, ако не ся лъжемъ, умрѣ преди 2—3 годиць. На онова изображение, което отвори за тойзи живописецъ славно въ изящныты искусства поприще, забѣлѣзва ся най-напрѣдъ единъ достоуважаемъ но слѣпъ старецъ, въ лицето на когото ся изображава стара мъдрость смѣсена съ живостяѣ дѣтинскѣ невинность, а надъ и около главѣхъ му лѣтятъ легкичко легкичко катобесни и крылати сщщества, въ видѣ на прелестны, милны и любезны дѣвойкы. Около уважа-

емый Старець, който сѣди на царскы престолъ, стоѣтъ отъ страныты му или предъ нозѣтъ му многочисленни, тоже достоуважаеми мъже, и стоѣтъ едни прави, други на колѣнѣ, едни съ книги, други съ перо въ рѣцѣтъ си, но сички съ глубоко почитаніе и като че иматъ да чуѣтъ нѣщо отъ медоточныты уста реченаго старца.

Кой е онъ-зи старецъ? Кои сѣ онія лица които го окружаватъ?

Старецѣтъ е ОМИРЪ; легколѣтящити надъ и около главѣтъ му жены сѣ богыныты и музыты които го вдѣхвѣтъ; окружающіи го мъже сѣ разниты поети на разныты народы, Віргилъ, Данте, Тассо, Шакспиръ, Корнеилъ, Расинъ, Молиеръ, Шилеръ, Гете, и п. ч. които всици сѣ вдѣхвѣтъ отъ него, и черпѣтъ отъ неговото поетическо богатство като отъ источникъ неисчерпаемъ.

На тойзи Омиръ, най высокій но современно и най природный поетъ на человечество-то вообще, бесмертиятъ и небеснѣ поезіѣ предпріелъ да преведе на матерный ни языкъ ученый, и преди години като поетъ даровитъ увѣнчанъ и на граденъ въ Аѳинѣ нашъ съотечественикъ, Г-нъ Гр: С. Пърличевъ отъ Охридъ. Съ усердіе спѣшимъ днесъ да обнародуваме въ **ЧИТАЛИЩЕ** едни часть отъ хубавыятъ му и гладкъ преводъ на първѣтъ пѣснь на Іліадѣ. И понеже, въ дѣтинскѣтъ си юще возрастъ, дѣлечъ отъ всякаквѣ службѣ и всякаквы gryжы, нѣ смѣ ся тысещекратно наслаждавали и восхищавали съ прочитаніето на божественнытъ Омировѣ поезіѣ, а и сега юще, по поводъ на тойзи преводъ, като ся принудихмы да хвърлимъ крадеш-

комъ единъ погледъ върху първѣтъ пѣсень на първобытний и старогръчеський языкъ, малко остана да забравимъ всичко за Омира, за това не само прие-
мамы съ възхитителни радость всякаго похваленія достойното дѣло его словесія, Г-на Г. С. Пърличева, но и тепло го препоручвамы на всичкыте съотечественицы, и призовавамы съ усердіе сичкыте ревнители за народното ни развитіе въ всяко отношеніе да подкрѣпятъ, кой какъто може, това книжевно дѣло, което ще направи епохѣ въ народниѣтъ ни книжевность. **ОМИРЪТЪ** е отъ оныя поеты, отъ оныя вѣчны списатели, които никога не остаряватъ, и които ще воспитаватъ и восхищаватъ до вѣка чловѣчеський родъ. Омировата поезія е лесна, природна, и всѣкому приступна; преведена тя на языкътъ ни, ще стане книга наручна за всѣкого и ще се воведе въ всякъ единъ къщж. Въ неѣ нема искусство усилие. Въ неѣ е сичко невинно, благородно, естествено, великодушно, храбро, юнашко. Ето защо Омирътъ не се само учи и преподава на старогръчеський языкъ, но отъ него иматъ направены многочислены преводы всичкити образовани народи. Ето защо и ний Българети трѣба да насърчимъ това хубаво, това народно дѣло Г-на Г. Пърличева. Настоятелството и редакціята сего Периодическаго Списанія ся грижатъ уже за да бы могли нѣкакси да го облеснятъ и насърчатъ за да може да слѣдува та да снабди народниѣтъ ни книжевность съ едно книжевно дѣло отъ най-голѣмѣ важность. Но ревността само на Настоятелството и на Редакціѣтъ не стигатъ. Тѣ ся надѣятъ че ще ся подкрѣпятъ въ тѣх-зи ся ревность отъ сичкыте

любителі на народный ни напръдѣкъ, и дано не
излезать излагани въ тѣ-зи си сладкъ надѣждѣ!

Ето сега часть отъ

Алоа

НА ПЛАДЖ

Пѣй ми музо (а) ярость Ахілевѣ. (б)
Тя ми бѣды устрои Еллиномъ. *)
Тя испрати в' адовы тѣмницы
Неброими души юначескы.
Тя насыти со мяса юначкы
Псы-нѣ гладны и хищныи птицы.
Се вършеше воля Зевесова. (в)
По что ради раздоръ да ми двигнѣтъ
Юнакъ Ахиль и царь Агамемнонъ (г)
Разгнѣвани другъ противу другу?
Старецъ Хрусисъ Фивосовъ (д) священникъ
Гърбавъ иде кѣде полкъ Еллинскій
Да избави дщеркѣ заробенѣ.
Старецъ носи откупъ драгоцѣнный.

(а) Музы девять, дщеркы Зевесовы, богыни на Музыкѣ, Поезѣж, и всѣкож наукѣ. (1)

(б) Ахиль сынъ на Пилеа и Ѳетидѣ най изящный въ Еллинскы-ты Герои.

(в) Зевесъ, или Дій или Зинъ или Юпитеръ, царь боговомъ и людемъ (Гърмникъ).

(г) Агамемнонъ сынъ Атреевъ и братъ Менелаевъ, царь въ Мѣккѣ, Еллинскій военачалникъ.

(д) Фивосъ или Апполонъ, сынъ Зевесовъ, Богъ на Музыкѣ, на лѣкарство, на гаданіе, на сгѣлѣніе, на слышето, и съдружникъ на Музыты.

(*) Бележка. После ся нарекохъ Еллини. Омиръ гы нарича 'Αχαιοι (отъ Ахаіа) 'Αργείοι (отъ градъ Аргосъ въ Моремъ), Δαναοί (отъ Данаосъ Египтянинъ преселенъ въ Моремъ). А войницити Ахилевы гы нарича, особито Μυρμιδόνες и сами тѣи бѣхъ отъ Ѳессалиѣ. А Ѳракійци и Македонци (Πάριονες Пѣанци) даже и Лариссѣе отъ Ѳессалиѣ прагнѣхъ помощь на Троянцы.

(1) Еще отъ первый стихъ Божественный Омиръ, и музыкѣ си призова на помощь, и влиза въ предметъ.

Во десницѣ държи златенъ скиптеръ
 Та на скиптеръ вѣнецъ Аполонѡвъ.
 Съзлы мокрѣтъ бѣлѣж-нѣ му брадѣ.
 Милно моли Гърцы чърноокы
 А повечѣ царъ Агамемнона.
 «Да бы далъ богъ да са покорите (е)
 Ілеона крѣпкій градъ Пріамѡвъ. (ж)
 Но пустите моѣхъ милѣхъ дщеркѣхъ.
 Пріимите откупъ драгоцѣнный.
 Уважайте Фивосѡвъ священникѣ.»
 Тога отзываетъ Елліи' изнесохъ
 Како отзываетъ на морско вълненіе
 Кое слуша пѣтникъ отъ далече:
 «Лѣпо дума бѣлобродый старецъ.
 Отдадимъ му двѣйкѣхъ любезнѣхъ.»
 Но царю ми не е то угодно.
 Обезчести старый онъ священникъ,
 изгони го со строгы-нѣ думы.
 «Не дѣй, старче, да те видѣхъ повторъ
 Да ми дойденъ денесъ нито утре.
 Зане ничто не ще ти ползува
 Нито скиптеръ нито вѣнецъ Божій.
 Твоя дщерка, моя силна прелесть, (з)
 Ще остарѣ во мои палаты.
 Отстъпи ми: Не дѣй разсѣрди ме:
 Да не бѣды отъ мене те найдѣтъ.»
 Убойсе, покорисе старецъ.
 По край море мълчаливъ отстъпва

(е) Хрусеиъ, ако и да е Троянецъ, прави тѣхъ молитви, ..
 щото мрази грабеніето на Еленѣ като злочестивіе, и причинѣхъ на
 много злошастія, както и на неговото.

(ж) Пріамъ царъ въ Іліонъ, градъ Троянскій, при Елліспонтъ,
 татко на 50 сыновы между които и Екторъ, най храбрый въ Тро-
 янскыты Герои, и Парисъ, който пограби Еленѣ, съиругъ Менелаявъ,
 и така даде поводъ на десетгодишнѣхъ Троянскѣхъ войнѣхъ, които се
 свърши съ разореніето на Іліонъ, и съ смъртъ-тъхъ на все Трояново
 поколеніе.

(з) Омиръ прѣдставлява Агамемнона гордъ, горкъ, безсраменъ,
 и иска до докаже че тыя злы качества породихъ яростъ Ахілеявъ и
 бѣды Елліпомъ. Ето урокъ.

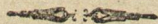
Аполону пламенно се моли.
 «Слушай Боже, Боже среброляче.
 Ако храмъ ти пѣкога сѣмъ покрывъ:
 Ако юнцы жертвъ приносихъ ти:
 Да м' исполнишь пламенно желаніе:
 Да исплатяхъ Гърци чърнооки
 Мои сълзы чрезъ твои-ты стрѣлы!»
 Слуша Фивось свещеничкъ моляхъ.
 С' небесе ми рагитванъ се спуща,
 И невидимъ стѣпи на Троадѣ.
 На рамо му лѣкъ сребренный виси.
 Пѣль е кълачъ съ горкы-не стрѣлы.
 На Еллины пуца горкъ стрѣлъ.
 Лѣкъ сребренный страшенъ звукъ отдава.
 Умори ми първо пси и мѣски,
 Послѣ мѣжы войницы прѣхрабры.
 Дърва съчатъ Еллини на горѣ
 Та ми горѣхъ тѣла юначескы. (и)
 Кой си брата кой си татка плаче.
 Деветъ дена сребренъ лѣкъ върлува.
 День десетій Ахиль сборъ събира,
 Става, просто, велегласно дума.
 «Слушайте ме войни и войводы.
 Наши бѣды жегнахъ ми сѣрдце.
 Порази ны Богъ во деветъ дана.
 Цвѣтъ Еллинскій жално погребихмы,
 Рѣцѣ плескать весели Троянци.
 Понытайте пѣкой си гадатель
 По что на насъ разгнѣвилъ се Фивось.»
 Става просто Калхантъ старъ гадатель.
 Той знаеше бѣдѣще и бывше.
 Той правлеше море огнь и вѣтеръ.
 Той управи Гръцкый флотъ во Троѣхъ.
 Тог' Ахилу говори боязненъ.
 «Велишь ми ты, Ахиль скоропоже.
 Азъ готовъ сѣмъ на твое веленіе.

(и) Аполлонъ като Богъ на лѣкарство дава и морѣ. Но явно че мпрѣтъ провлезе отъ морѣтъ на животныте слѣдователно отъ нечистотѣ. Ето урокъ.

Ще изрѣчѣ истинѣ горчивѣ.
 Ще разгнѣвъѣ царя всемогуща.
 Слабѣ съмѣ старецъ: Се боѣжъ отъ ярость.
 Затуленѣ во царскы-нѣ грѣды.
 Противъ него сѣ клетвѣ увѣри ме
 Закрилити словомъ же и дѣломъ.»
 Закле му се Ахиль скороногій.
 «Живѣ ми Фивосѣ кому ты се молишь!
 Доклѣ живѣ съмѣ, докле бѣлъ светѣ гледамъ,
 Никой Еллинѣ, войнѣ или войвода,
 Тежкѣ рѣкѣ не ще ти наложи.
 Дързко думай, яви божиѣ тайнѣ.»
 Тога дързиѣ и рѣче гадатель.
 «Богѣ Аполлонѣ паврати ни боли
 Ради Хрусѣ старый онѣ священникѣ
 Кого сильный прѣзре Агамемнонѣ.
 Искате ли страшенѣ морѣ да тихне?
 Скоро Хрусу дщеркѣ испратите
 И Фивосу жертвѣ велелениѣ.
 Така Фивосѣ милостивѣ ще бѣде
 И ще дърпне отъ насѣ тежкѣ рѣкѣ.»
 Рече; и седнѣ слабогласный Калхантѣ.
 Веледържецѣ стана Агамемнонѣ (*)
 Калханту ми сурово говори:
 «Глуше, слепие, бредливе, гърбаве!
 Никого си благо не продумалѣ.
 Все за жертвы мыслишѣ и говоришѣ.
 И днесѣ повѣжъ жертвѣ ми налагашѣ,
 Да отдадѣ милѣ нѣжъ робыниѣ
 Коя ми е во ничто по худа
 Отъ съпругѣ мойѣ Клитемнестрѣ.
 Мило ти е старче прѣдѣ народа
 Да се кажешѣ отъ мене по силенѣ,
 И прѣдстатель имашѣ скороногій.
 И азѣ искамѣ да ми се упази
 Храбра войска, не ли да погибне.
 Ще отдадѣ милѣ нѣжъ рабыниѣ.
 Но ще види страшенѣ твой прѣдстатель,

(*) Лице му е яростно, сѣно; очи му ся свѣтлы като пламень.

Ако той е юнакъ надъ юнацы!
 Азъ обаче царь сѣмъ надъ цареве.
 Царско слово нека бѣде дѣло.
 Иди скоро, Одисей (і) прѣмъadre;
 Заведи ми мѣлж нж рабынѣж.
 Врѣчи ми ѣж Хрѣсу священнику.
 Ты, Талѣавый, вѣрный ми посланникъ
 Иди скоро въ Ахилевъ шатрѣ,
 Земи бѣлж неговѣ рабынѣж,
 Въведи ѣж въ моѣж лепж шатрѣ
 Легло царско да ми украшава.»
 Еще слово царь не ми дорекълъ
 Юнакъ Ахиль тегни дългж сабѣж . . .
 Яви му се любомѣдръ Аѣнна (к)
 Нему само: Другымъ невидима. (л)
 «Домъ Зевесевъ оставихъ и дойдохъ
 Да укротѣж твоѣж бурнѣж ярость.
 Твое име Адъ не ще помрѣчи
 Ако днешнѣж прѣтърпишъ обидѣж.
 Укротисе: Бѣди ми покоренъ.
 Бѣйсе словомъ, а не тегни сабѣж.»
 Отвѣща ѣ распаленный Ахиль.
 «Трѣбѣвъ, Аѣнно, гласъ да ти послушамъ
 Ако и да ми силно обладала
 Луда ярость мои власны грѣды.»
 Та въ ножницѣж вкара дългж сабѣж,
 И ми хули царъ Агамемнона.
 (слѣдува)

*Неописанна е радостъ-та коѣто успѣхамъ колчимъ приѣм-
 немъ за това Периодическо Списание нѣщо, коемо произходи отъ
 достопохвалното умственно трудолюбие на краеный Българскый
 полъ. Нѣй препоручама толкосъ на читателжкиты си колкошо и нѣ*

(і) Одиссей или Улисъ, сынъ на Лаерта, татко на Тилемаха, най
 мѣдрый въ Ел: Герои.

(к) Аѣнна, дщерка Завесова, богыня на мѣдрость и юначество.

(л) Сирѣчь: вси друзи бѣхъ глупави зачѣто допростихъ Ага-
 мемному такво нечестивѣ което устрои толкова бѣды.

читатели съ слѣдующій преводъ на ученолюбивѣтъ и Благород-
нѣ Госпожѣ Екѣ Караминковѣ, за истинното образование на коѣ-
то като смѣ имали сюденъ случай да чуемъ преди 3 юдинъ добры
похваленія въ самото мѣсто дѣто ся е възпитала тя, ще ѝ ся
помогнемъ да благосклони да украсява нѣ често страницѣ на
Читалището съ хубавы членовы за полѣтъ ѝ, какъвто е слѣдующій;
А при всичко че располагамы само отъ 32 страници, за което и
на много, другояче тѣзрде добры, членовы обнародуваніето зака-
нѣва, нѣй считамы за строга длѣжностъ да посвѣтавамы вынаы
нѣколко страници за перото на ученолюбивѣтъ ни единородны Го-
спожы и Госпожыцы, толкось повече, колкото и числомо имъ (ка-
вамы го съ праведливѣ народнѣ гордость) ся умножава. Така въ и-
дущій брой «Читалището» ще принесе Гостопріимството си на
еднѣ дружъ младѣ дѣвойкѣ отъ Честолубивѣ ни и ревностый за
народный ни напредѣкъ градѣ СЛИВЕНЪ.

За женскій полъ

Различны сѣ мнѣніята за нашѣтъ полъ. Едни ны лас-
кажѣтъ, че смѣ надарены съ най-высокитъ б добродѣтели, а
други пѣжѣ виждатъ въ насъ само недостатѣци; и първитъ
въ своето ласкателно оцѣненіе, и вторитъ въ своето необмы-
сленно за насъ произнасяніе ны онеправдаватъ. И самытъ
жены различно мыслятъ за своя полъ; много отъ тѣхъ ся
гордѣжѣтъ съ него, а други мыслятъ, че той ги унижава. По-
такѣвъ начинъ суетнѣятъ человекѣ, който не е увѣренъ
нищо единъ часъ за живота си, сѣди, че тайнството на цѣ-
лото естество е открыто прѣдъ очитъ му, че неговѣятъ
разумъ е налучилъ (догадилъ) чувството на сѣко създа-
ніе, и дързнува да критикува дѣлото на онаѣ рѣжѣ, ко-
ято е сътворила и него и цѣля свѣтъ. Той часто мысли,
че бы могълъ по-добрѣ да управлява сичко, и че, ако да
бѣше въ неговѣтъ рѣжѣ, той щеше още сичко да промѣ-
ни; обаче само онзи добрѣ и мѣдро струва, който слово-
слови Божественното управление въ сичко и почита изре-
ченіята на Провиденіето, относительно до предупрѣдленіе-
то на пола, въ който ся е родилъ, и когато изпълнява
длѣжноститъ си и умѣе да бѣде щастливъ. По този на-
чинъ, онзи който ся покорява на Божѣтъ волѣ, испол-

няваѣщи своитѣ длѣжности, и който въ собственнѣхъ си свѣсть ся наслаждава съ спокойствіе и съ щастіе, той е достигналъ своѣхъ цѣль, за които е сътворенъ, и той е рѣшилъ мѣхнія задатѣкъ на живота.

Като е тѣй и Ты, Сестро моя, недѣй жалъ, че принадлежишь на по-слабія полъ; и неговото предупредѣленіе е красно и благородно; и жената може да бѣде полезна и почитана! Естеството надарило мѣхъ съ могущество и силѣ, защото нему е повѣрила защитѣхъ на по-слабѣхъ, запазваніето на законѣхъ, на справедливостъ-тѣхъ и наказаніето за престѣпленіята. Той пролива за отечеството кръвѣхъ си на бойното поле, пише мѣдри законы, нагледва да ся изпълняватъ, брани народа си, на кѣсо да рѣчемъ, той е мѣхъ. А на женѣхъ далъ е Богъ нѣженъ характеръ: Тя е въ състояніе да направи суровѣхъ мѣхъ, пріятенъ, миренъ и щастливъ. Дивъ и грозенъ щеше да бѣде този свѣтъ, ако бѣше былъ населенъ само отъ мѣхе; а гнусенъ и недѣтеленъ, ако го напълнювахъ само жены. — Обществено то имъ съединеніе и взаимното имъ помаганіе сѣ основата на общественнѣхъ порѣдѣхъ. И тѣй ако мѣхскіа полъ владѣе свѣта, нашѣа полъ поне го украсява.

Вѣчното Провиденіе нѣхъ е надарило и съ потребнѣхъ за това качества: То е дало на женѣхъ прѣлести, тихость и пріятность. Свѣтъхъ нещеше да има привлѣкательность и пріятность, ако женѣхъ не бѣхъ были тѣй нѣжны и живѣхъ, ако бѣхъ были по-малко способнѣхъ за своето предупредѣленіе; ако не бѣхъ умѣли толкова да обычатъ, тогава нещяхъ да бѣдѣхъ способнѣхъ да изпълняватъ нѣкои си добродѣтели, за които гѣхъ е Богъ опрѣдѣлилъ.

Немѣдритѣ хора мыслятъ, че женѣхъ сѣ положени въ твърдѣ тѣсенъ кръгъ дѣятельности. Спорѣхъ тѣхното мнѣніе, трѣбвало бы и женѣхъ да слѣдватъ сѣщѣхъ науки, които и мѣхетѣ, и тѣхъ да влизатъ въ правителственнѣхъ службѣхъ, и най-послѣ да не бѣдѣхъ като рѣчи и жены?! Ахъ! Колко страшно грѣши една жена, която иска да бѣде друго нѣщо освѣнъ това щото е, и за което Богъ ѣхъ е опрѣдѣлилъ! Сестро, никогашъ не пропадай тѣй дълбоко; азъ непрѣстанно ще повтарямъ, че нашето предназначеніе и нашѣхъ длѣжности сѣ краснѣхъ и высокѣхъ! — Жена сѣ нѣжны чувства, търпелива, искренна, учтива, така-

ва жена, каквато събка е длъжна да бжде, носи въ себе си образа на надземно същество. Когато мъжътъ е отдалеченъ отъ къщятъ, за да ся старае за поправяніето на своитъ събратія, когато брани добрія порядъкъ и справедливостъ-тъ, когато работи за всеобщото добро или за прѣпытаваніето на домацдіето си, тогава дѣйствува и прѣгавата жена. По-малко знаменито, нъ еднакво полезно, е нейното къщно заниманіе; тя увардюва пріятнія порядъкъ, чистотятъ, владѣе въ къщятъ, и приготвя пріятни отпочивкѣ на мъжа си слѣдъ работятъ; тя му ѣж прави пріятна съ преданнѣтъ си любовь; часто даже черпнѣтъ времена на живота изчезватъ прѣдъ очарователнѣтъ усмѣхъ на женѣтъ. При едни добръ жени скръбъ-тъ губи положнѣтъ отъ горчевинѣтъ си. Жената часто подбужда мъжа къмъто голѣмы дѣла и му спомага съ съвѣтитъ си, и по този начинъ, ако и неявно, тя става полезна. — А що бива когато стане майка? Колко е тя неоцѣнима въ дългитъ си мъжи, отъ които ся радва на мѣсто да ся оплаква! Едвамъ ся свършатъ оныя болки, които ся равни на най-жестокитъ мъжи, и дѣтето иде да ѣж направи да забрави сичко и да ся смѣта възнаградена. Всичкій обаче сегашенъ животъ не е нищо въ сравненіе съ живота, който чака майкѣтъ, когато тя съ своитъ старанія усигорява бждѣщностъ-тъ на дѣтето си, като му дава основно образование. Истинна, че майката неможе да ся занимава съ сыноветъ си и да ги слѣдва въ наукитъ имъ повече отъ до десетѣтъ имъ години, нъ при все това тя никогашъ имъ неотнѣма своѣтъ любовь. Колко тя ся радва за напрѣдваніето на сына си въ наукѣтъ и добродѣтель-тъ! Колко е щастлива, когато тя ся сподоби да види, че той повече знае и умѣе отъ неѣж! Къмъ кого събки човѣкъ въ младѣтъ си години чувствува повече обычъ и наклонность отъ колкото къмъ добрътъ си майкѣ? Кой може да сподѣли по добръ неговѣтъ радость? Кой ще го чуе по търпеливо и милостиво отъ майкѣтъ? Богъ не благославя тѣ дѣца, които недостаточно оцѣняватъ такавѣтъ грижѣ и тѣзи искрениѣ любовь; нъ и малко сѣ на свѣта тѣ дѣца, които да немогѣтъ да оцѣнѣтъ майчинѣтъ любовь и добротѣ. Любовь-та на добрътъ майкѣ остая вѣчно въспоминаніе въ човѣческѣтъ сѣрдца. — Добродѣтелнѣя момѣкъ съ вѣсторѣ

приказва за неѣ. Старецѣтъ забравя любовѣтъ, славѣтъ, и высокото си положеніе, нѣ майкѣ си никогашъ пезабравя; съ нейното въспиманіе тихи съззи ся поронѣтъ по набръченото му лице. (следва)

Калюферъ,

Превожда отъ Чехски Ека Караминкова

Четыреты возрасти на животѣтъ (1)

Ты ще намѣришъ единъ помощникъ на когото помощъ-та нема никогда да тя остави; той е, това чувство, изворъ на голѣмыты добрини и на голѣмыты злины, сирѣчь ще-тъ честолюбіето, наймогущий, и найполезното, и найопасното отъ нѣравственныты орудія; то върви у дѣтето по скоро отъ годинины му, и расте по брѣзо отъ тѣлото му.

Но никоя любовъ нема повече нуждѣ да ся въздържи и управлява; честолюбіето ся показва споредъ водачѣтъ, или като лучѣта която освѣтлява, или като трѣскавицата която поразява.

Отпусни на честолюбіето юздѣтъ, когато ся упражнява въ качества на сѣрдцето и на духѣтъ; но задръжайвай го съ благоразуміе когато ся обръща къмъ тѣлесныты преимущества. Предупазвай дѣтето отъ тѣзи лудѣ гордость, коѣжто вдѣхва хубостьта, тази хубость, коѣжто Платонъ нарича *естественно преимущество*, а Сократъ, по мѣдръ, *мимоходно тѣранство*.

Ако забѣлѣжите че почне да ся гордѣе за младыты си умственны дарбы, погрыжете ся да му покажете неудобствата близу до ползѣтъ; забелѣжете му, съ Китайскыятъ філософъ, че дарбата на словото «прави папагалѣтъ да си губи свободѣтъ; че стридыты, гы често отварятъ за да извадятъ бисерѣтъ; и че ловать слонѣтъ за да му земнѣтъ прекрасныты кости,» то естѣ, че отъ всичко трѣба да ся вади само доброто и полезното.

Като му запрещавате да ся раздразнюва подъ ос-

(1) Видѣть брой 10-ый.

тентъ на честолюбіто, не го пакъ оставайте да заспива подъ завѣситы на лѣнливостътъ; научете го че въ пътешествіето си, то не може нищо да спечели безъ трудъ, нито самътъ добродѣтель.

Трудътъ е щастіето му, и какъто го казва Фослидъ: «трудолюбивый плаща животътъ си, лѣнливиятъ го краде.»

Имате да ся борите съ искусны и могущи противници, и трѣба да имъ надвыете. Дѣтето, подобно вече на единъ малкъ царъ, обиколено отъ ласкателны дворяны, ся гледа обградено отъ привлѣкателны и ласкателны пороцы, които му въздигатъ разны примкы, и му принасятъ опасны сплиткы.

Трѣба, и добродѣтъта да имъ противоположи нѣкои общанія и нѣкожъ ползъ. Сенекъ забѣлжава много праведно «че нема никакъвъ порокъ който да не представя едно вознагражденіе; сребролюбіето прави да лъщи среброто, лѣнливостъта привлича ужъ къмъ спокойствіе; развратностъта общава удоволствіе; амбиціята, властътъ; не искайте убо, истината и правдата да могатъ да ся слѣдватъ и турятъ въ дѣйствиe даромъ, и, ако искате да направите любезнъ и пріятнъ всякъ добродѣтель, докажете че и тя принася единъ заплатъ и награжда.»

Вые ще кажете истиниятъ, и ученикътъ ви ще слѣдва благоразуміето, за да бѣде всякога обезпеченъ; правдътъ, за да придобые почитаніе; доблестътъ, за да заслужи хвалбътъ; въздържаніето, за да си продължи удоволствіето, да сохрани здравіето си; добринятъ, за да привлича любовьтъ.

Человѣкътъ, предупредѣленъ да сотворява, поченва да подражава; бойте ся да не бы това подражаніе стане навикъ; който превожда всякога, него никой не превожда.

Монтегигъ има право да казва: «който слѣдува вынаги другы, не трѣси нищо, и не намѣрва нищо; работата не е да научи само наставленіята ви; трѣба да знае да ги усвои; пчелиты собирагъ отъ тукъ-отъ-тамъ цвѣтъта, но тыя послѣ праватъ медътъ койго е съ всемъ тѣхенъ. Това произведеніе не е веке това или онова опредѣлено цвѣте.

Трѣба да привыкне дѣтето да обыча и совѣтыты, и опъ-зи който совѣтува. Человѣкътъ не задържава за се-

бе си освенъ онова което е пріелъ съ удоволствіе, и не слуша благопокорно освенъ оня, който забавява и не заплашва; връзъ едно младо сръдце еластическо, ако и слабо, строгостта е безумѣстна и не сполучва намѣрението си; само кротостта нѣмърва входъ въ него.

Какъто казва Монтегнъ: «не бы ми было пріятно да пълня това сръдце освенъ съ искренность и съ невинность, и друго слѣдствіе отъ прѣчкыты не видѣхъ, освенъ да направятъ душицы по безмѣжественны, и по злобно упориты; трѣба да засладявамы мѣсото което е полезно за здравіето на дѣтето, а да загорчявамы онова което му вреди.

Онова, което е мѣчно за челоувѣкътъ, и съ вѣсѣмъ тѣмъ много нужно, то е да слѣзе до положеніето на ученикътъ си; малцина знайтъ да подражаватъ пророкътъ, който списхождаше до мѣркътъ на дѣтето за да му даде теплотѣ и животъ.

Стана въ душицы ни едно изобрѣтеніе, което ще да е почти толкось голѣмо въ слѣдствіята си, колкото изобрѣтѣнието на печатътъ, то е: изнамѣрваніето *на взаимното учение*; дѣцата си служатъ за учителъ едни на други.

Тѣи раждаемы умове познаватъ всяко едно естественно силѣтъ си. Истокувватъ урокътъ както ся го разбрали; правятъ лесно да ся разбира онова, което ся добръ разбрали; тѣи познаватъ по добръ отъ голѣмыты челоувѣцы малкыты исходы чрезъ които мыслѣ-та може да влезе въ мозкътъ имъ.

Дѣтинството има особенныятъ си языкъ, когото зрѣлата возрастъ забравя; всичко е ясно и бързо въ таѣхъ взаимность на просвѣщеніето. Соревнованіето тамъ непрестанно ся поддържа, подбужда, безъ да ся промѣни на зависть, защото тамъ нищо не е самопроизвольно, всякой ся сѣди отъ подобныы си. Напрѣдкътъ или назадность-та сѣ очевидни; Верховенството ся рѣшава и опредѣлява отъ малкыты соревнователи, които го трѣсятъ всякий за себе си; малкыты достоинства на таѣхъ младѣ Държавицѣ трайтъ малко, всякий достига до тѣхъ наредъ, и надеждата храни и поддържа тамъ доблесть-тѣхъ.

Трудътъ представлява тамъ интересътъ и еднѣ борбѣ, дѣятельность-тѣхъ на еднѣхъ подвигъ, прелесть-тѣхъ на едно зрѣлище, и учението става тѣмъ една игра.

Не е чудно да гледамы фанатизмътъ и деспотизмътъ да гръмватъ противу тѣя заведения, които всяко мъдро правителство покровителствува. Просвѣщеніето тамъ ся распространява най скоро, а нѣкои чловѣци иматъ толкъсь интересъ да продължаватъ нощъ-тъ! Гордостъ-та и невѣжеството не могатъ да продължатъ вредителното си владѣніе освенъ въ мракътъ, но чловѣцити не ся оставатъ веке да ся влечатъ подиръ тѣхъ, щомъ прогледнѣтъ доста видело за да опознаятъ правата си, длъжностити си, истинниты си интереси, и за да различатъ веригиты съ които го руководствувахъ тъй лесно, съ помощъ-тъ на тъмното невѣжество.

Благодареніе на вървежътъ на вѣкътъ и на напредокътъ на разумътъ, дѣтето, което почива пжтешествіето си, не стени веке обвито въ връскиты които ся противѣхъ на силѣтъ му и на растеніето му; не обабикалятъ веке люлжѣтъ му съ безумѣстны басны, съ фантастически страшны призрацы; орудіята на мжкѣтъ, шибѣтъ, тоягата и прѣжката, не раслабаватъ веке дунжѣтъ му като биятъ тѣлото му. Не влага веке страховито стѣжкиты си въ прахъ-тъ на училищниты столовы, не го побъркватъ веке въ многоученіятъ дедалъ на Аристотеля, въ лжливиты пжтища на разнытъ раздѣленія, въ лабуринтътъ на сколастическиты и темны тънкости. Пжтѣтъ на ученіето му ся показва угладенъ, освѣтленъ. Сладкото и свѣтозарно правоученіе на Фенелонъ управлява правителството на дѣцата, както умътъ на Монтескйе правителството на чловѣциты, касателно до политическый животъ.

Като пристигва на предѣлиты които раздѣлѣжтъ дѣтнството отъ младостъ-тъ, юншата не е никакъ загубилъ първиты си дны, трудътъ му не е надминалъ силиты му; удовольствіята му не сж умѣгчили душѣтъ му; предрасъдоцити не сж стеснили духътъ му; образуваніето му не е, какъ-то ставаше другъ пжтъ, невѣжество придобито.

Паучилъ е пѣща, а не думы; втлапли сж ся начала въ умътъ му, собитія въ память-тъ му, чувства въ сърдцето му.

Знае че, блаженството, не може да го намѣри освенъ въ изпълненіето на длъжноститы си. Знае че Божеството трѣба да намѣри въ него едно созданіе признателно, че-

ловѣцѣи единъ братъ, правителството единъ благоразуменъ по и свободенъ подданикъ, отечеството единъ храбръ покровитель, единъ полезенъ гражданинъ.

Той ще слѣдува ходѣтъ си въ тоя тѣсенъ пѣтъ, който му начѣртава правдата помежду крайноститы; знае че всяка добродѣтель е една средина помежду двѣ пороцы; благочестіето, помежду суевѣріето и невѣріето; благоразуміето както и доблестъ-та помежду страхътъ и смѣлость-тъ; свободата, помежду робството и отпушеніето; правдата, помежду строгость-тъ и слабость-тъ.

Блаженството е на крайтъ на тойзи пѣтъ; бездныты на злощастіето сж отъ двѣтъ му стѣрны; страститы, като Сирены, го привличать тамъ непрестанно. Тыя говорятъ много високо, а разумътъ който му совѣтува, както и на Одyseя, да си запуши ушиы за да не ги слуша, говори всякога малко полека, и често малко късно.

Дано младыятъ пѣтешественикъ, когото ще по слѣдувамы въ таѣж повѣ эпохѣ на животътъ му бѣде даровенъ съ добродѣтель-тъ, която сама покровителствува всичкыты други, т: е: съ постоянството въ доброто; духътъ не прави освенъ да показва пѣтътъ, характерътъ е гдѣто го слѣдва; страститы сж турани, и за да имъ ся противостои, волята не е нищо безъ постоянството. Плутархъ казва «Че Азіатскити народи не были отъ толкосъ много врѣмя подчиненни за друго на деспотизмътъ, освенъ, защото не знаѣли да произнасятъ добръ единственнѣтъ тѣ-зи думицѣ: НЕ!»

(слѣдува втората часть).

Превожда отъ Францускы Г-жица *Maria Ст. Чопаковъ*.

